

Kort innføring i ArcExplorer (Java Edition for Education) 2.3.2 (AEJEE)

1 INTRODUKSJON

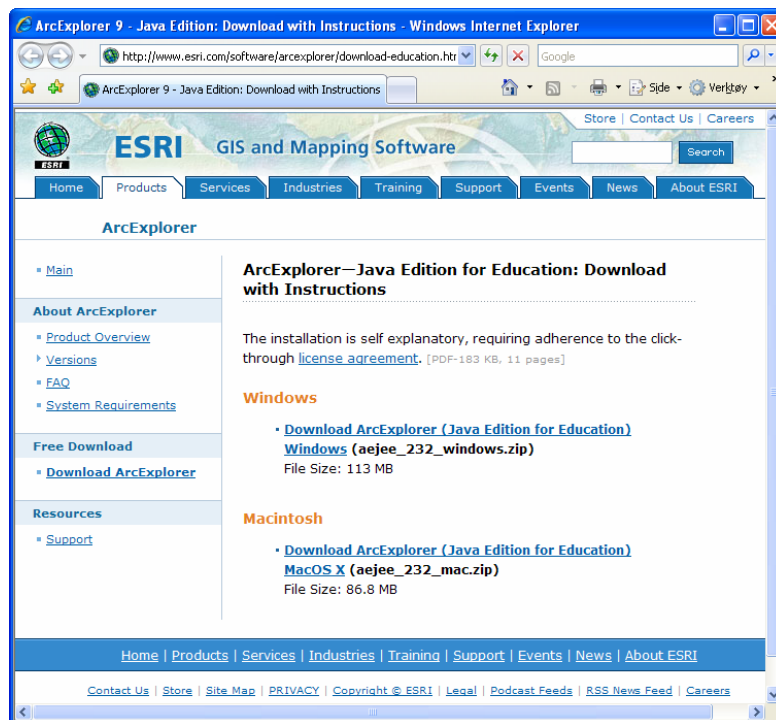
AEJEE er forkortelsen for *ArcExplorer Java Edition for Education* og uttales «edgy». Programmet er gratis tilgjengelig og utviklet spesielt med tanke på lavere utdanning. Det betyr blant annet at funksjonaliteten er forsøkt tilpasset skolebruk ved at mer avanserte muligheter er tatt bort i forhold til mer avansert GIS-programvare. AEJEE leser de mest nødvendige filtyper i tillegg til at brukeren kan legge inn egne data for eksempel via excel-filer.

Noen generelle spørsmål om AEJEE er besvart her:

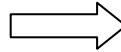
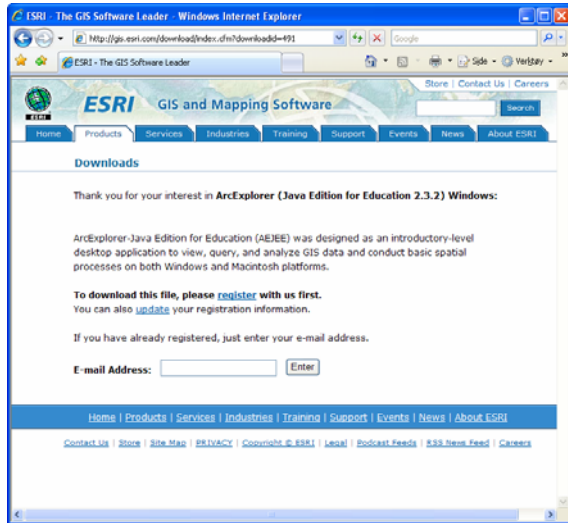
http://www.esri.com/software/arcexplorer/about/aejee_faq.html

2 NEDLASTING OG INSTALLASJON

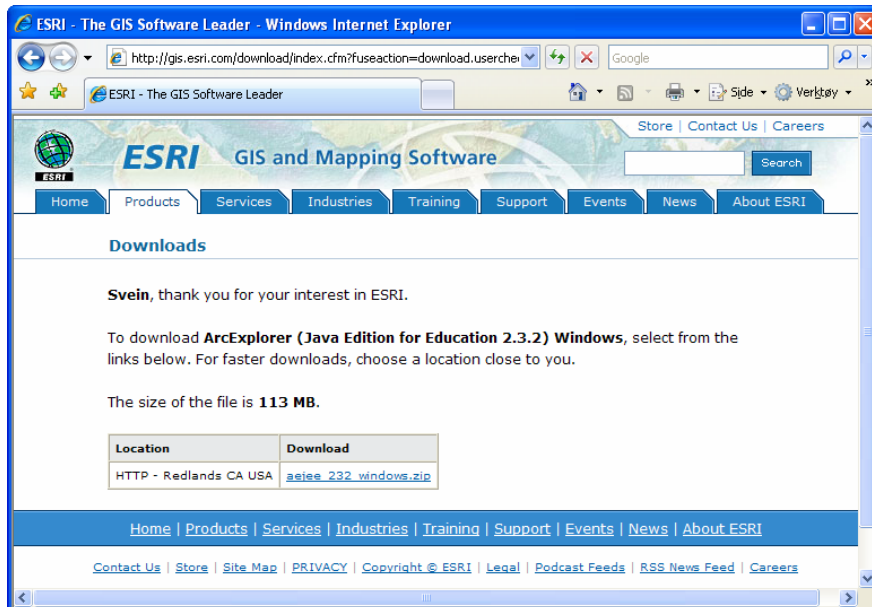
AEJEE lastes ned fra ESRI her: <http://edcommunity.esri.com/software/aejee/>. Velg Mac eller Windows, og dette vinduet vil etter hvert dukke opp.

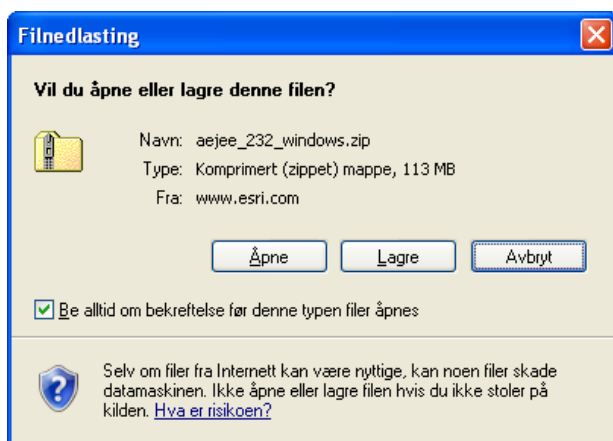
Klikk på ønsket plattform, de fleste vil velge Windows. I neste vindu blir du bedt om å registrere deg hos ESRI. Registreringen er gratis, og gjøres av statistiske hensyn hos ESRI.

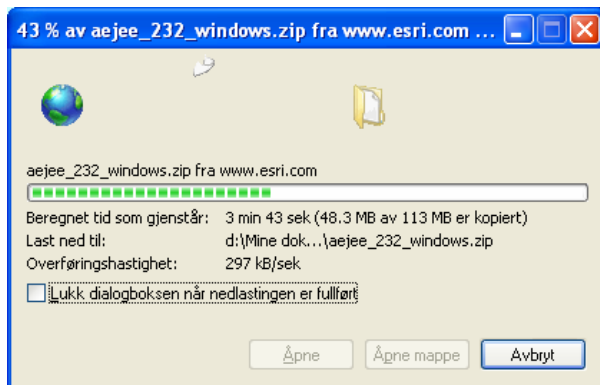
Når registreringen er ferdig har du tilgang til nedlastingsfilen, slik dette vinduet viser:

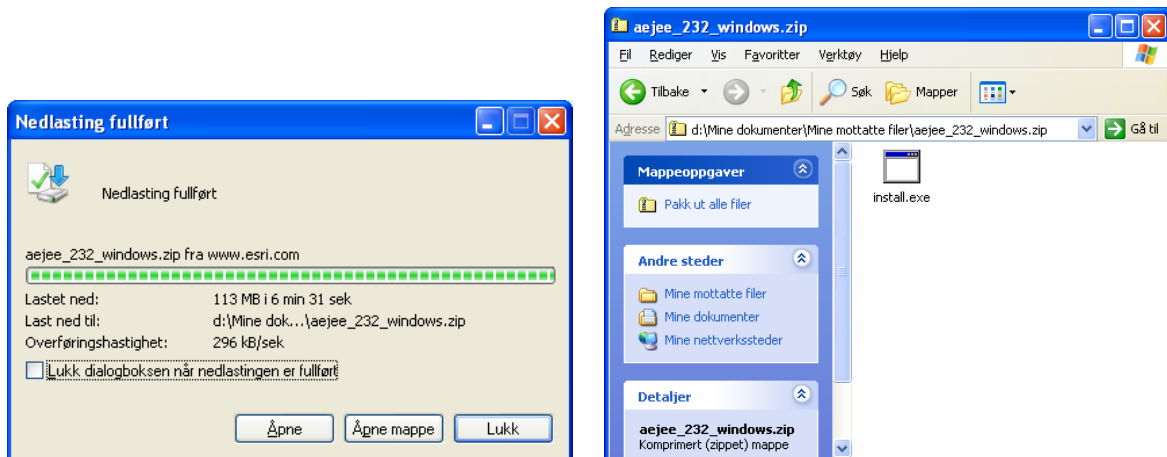
Klikk på «aejee_232_windows.zip». I Internet Explorer kommer dette vinduet fram:

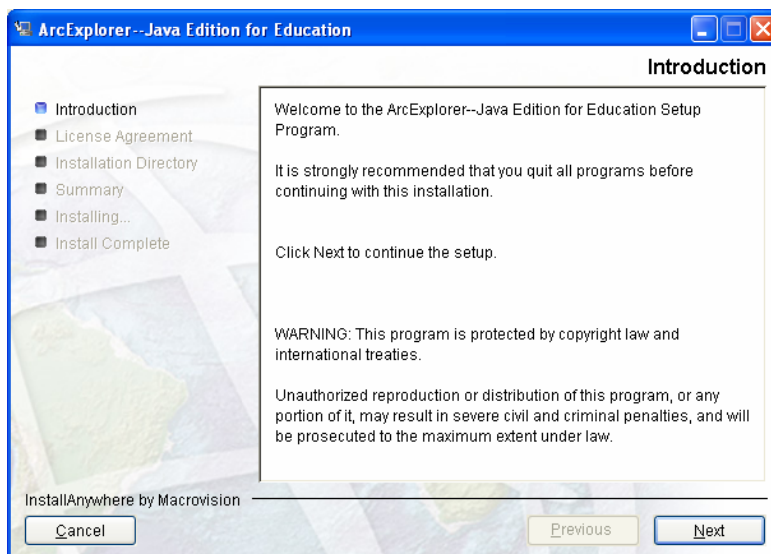
Klikk «Lagre» om du ønsker å ha filen til eventuell senere bruk. Velg for eksempel «c:\Mine dokumenter\Mine mottatte filer\» som lagringsplass. Klikk «OK» og nedlastingen starter. Nedlastingsfilen er på 113 MB og vil ta noe tid å laste ned, avhenging av nett-tilgangen.

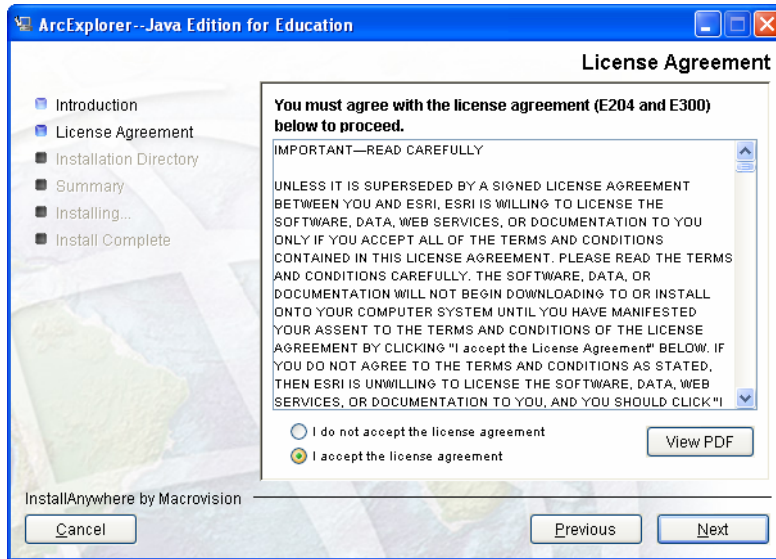
Når nedlastingen er fullført klikker du «Åpne» og Windows åpner mappen med installasjonsfilen.

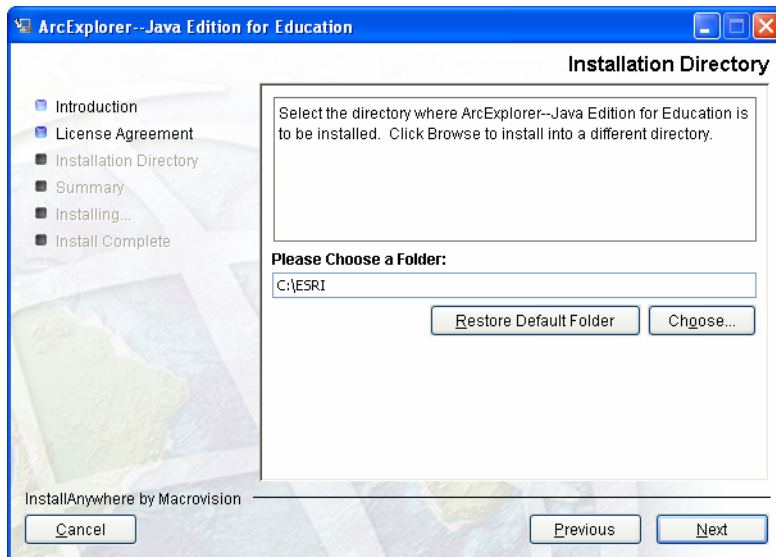
Dobbelklikk på «install.exe»-filen og en utpakkingsprosedyre starter. Etter hvert kommer dette vinduet fram:

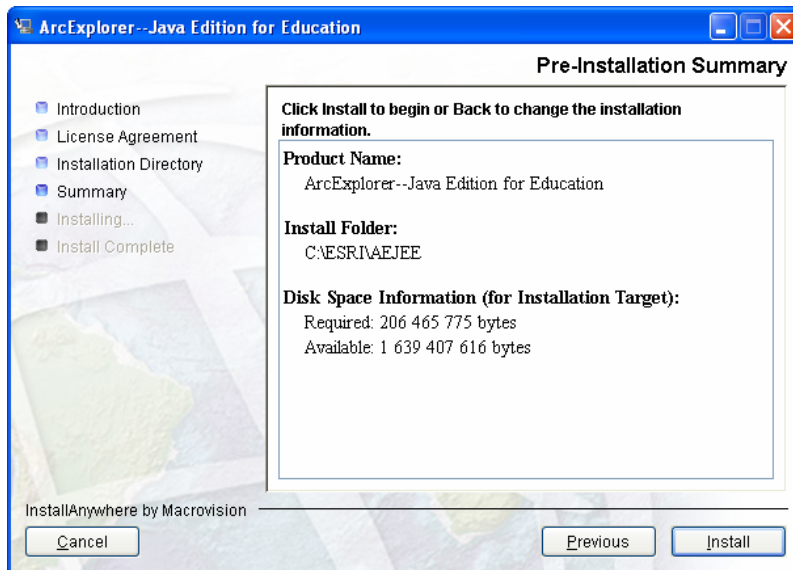
Følg de angitte prosedyrene videre for å installere programmet.

Husk å krysse av for «I accept the license agreement». Klikk «Next».

Klikk «Next» for å komme til selve installeringsprosedyren.

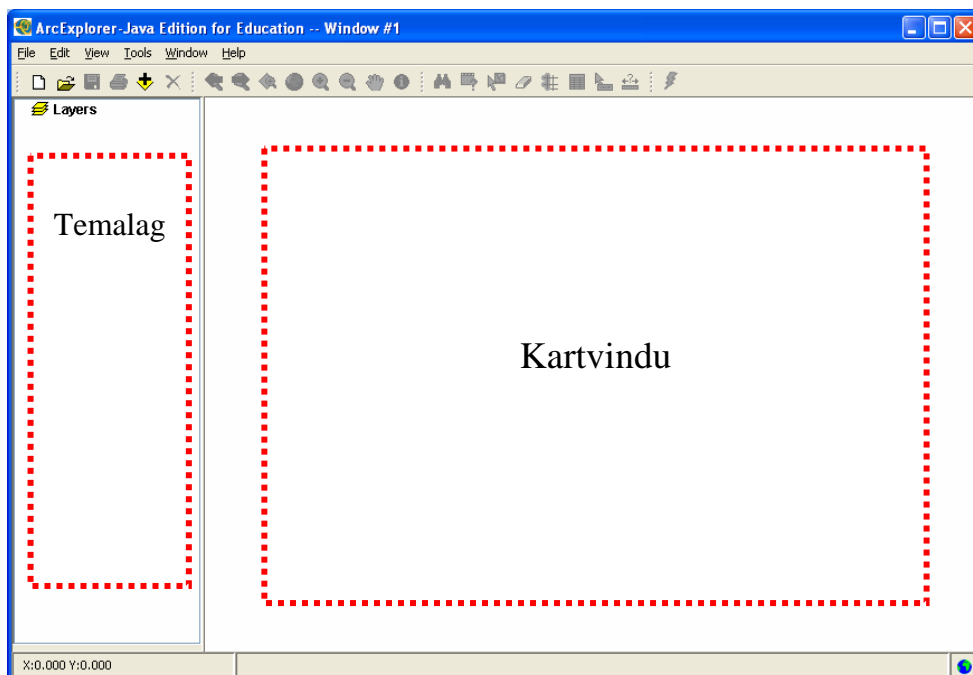
Klikk «Install» for å installere programmet.

Når installasjonsprosedyren er gjort har AEJEE fått sin plass på PCen her: C:\ESRI\AEJEE. Her er det også installert en del kartmateriale i mappen «Data».

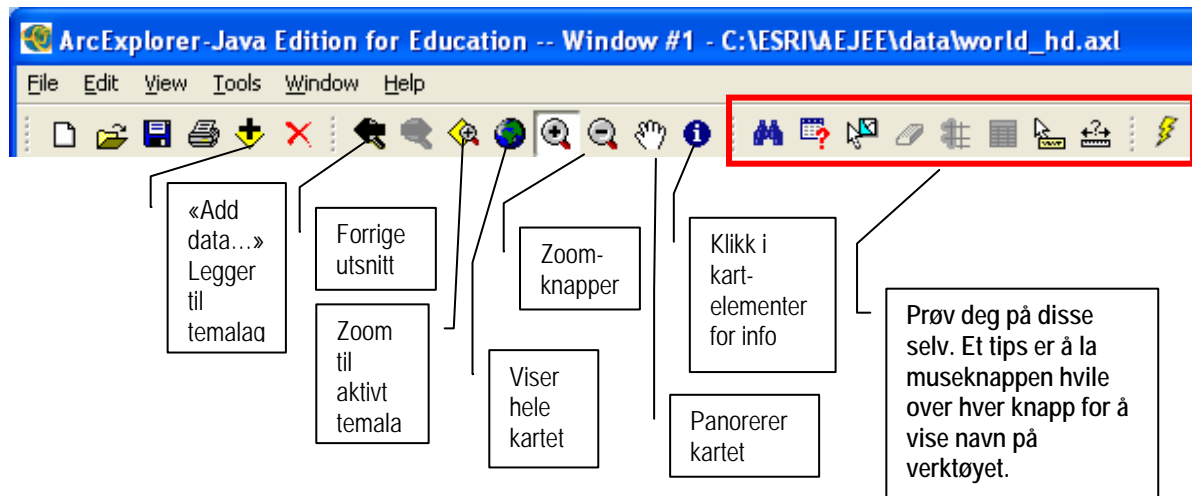
3 STARTE PROGRAMMET

AEJEE startes via Start-menyen i Windows: *Start/Alle programmer/AEJEE*

Programmet åpnes som et tomt skall, slik:

Her er en kort tegnforklaring som dekker de viktigste verktøyknappene.

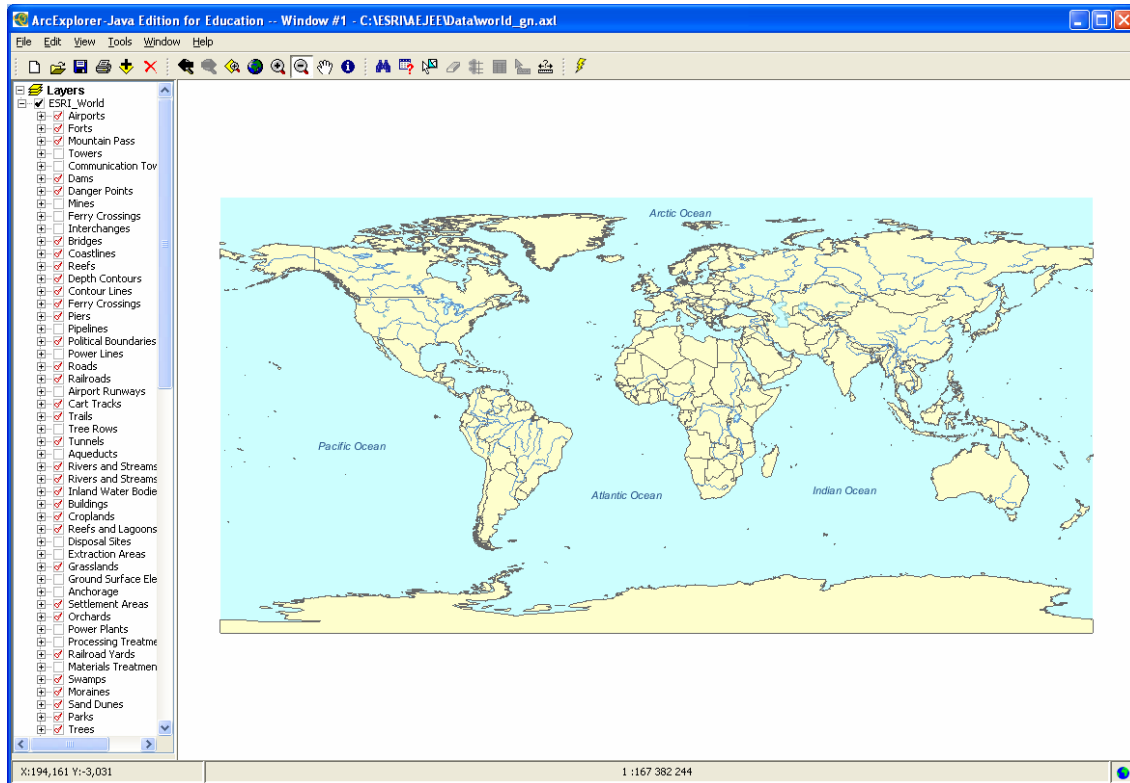

3 ÅPNE OG ARBEIDE MED KARTPROSJEKTER

I AEJEE arbeider vi med kartprosjekter. Klikk åpne-mappen eller File\Open ... for å åpne et eksisterende kartprosjekt. AEJEE leveres med en del ferdige kartprosjekter med filnavn som slutter på .axl. Vi skal først bruke et prosjekt som heter «world_gn.axl». Åpne dette fra AEJEE (ligger i mappen C:\ESRI\AEJEE\DATA).

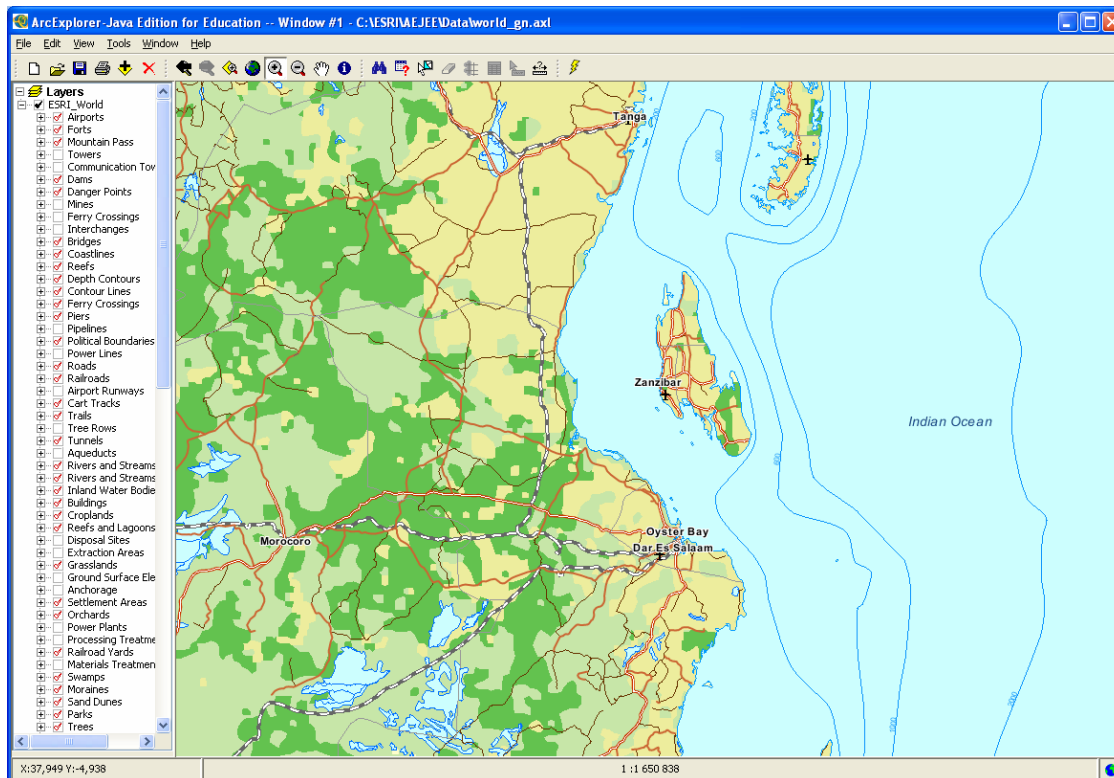
Dette prosjektet inneholder svært mye kartdata fra hele verden og er tilrettelagt slik at det kommer til syne i ulike målestokker. Dette kartprosjektet benytter data fra Geography Network (derav «gn» i filnavnet), og er avhengig av tilgang til nettet for å fungere. Siden AEJEE henter data fra nettet kan det ta noe tid å oppdatere kartet ved for eksempel endring av målestokk eller panorering i kartet.

NB! Om AEJEE ikke klarer å vise kartlaget skikkelig kan det skyldes forhold ved skolens datanettverk, for eksempel innstillinger i nettverkets ytre brannmur. Kontakt i tilfelle systemansvarlig om slike problem skulle oppstå.

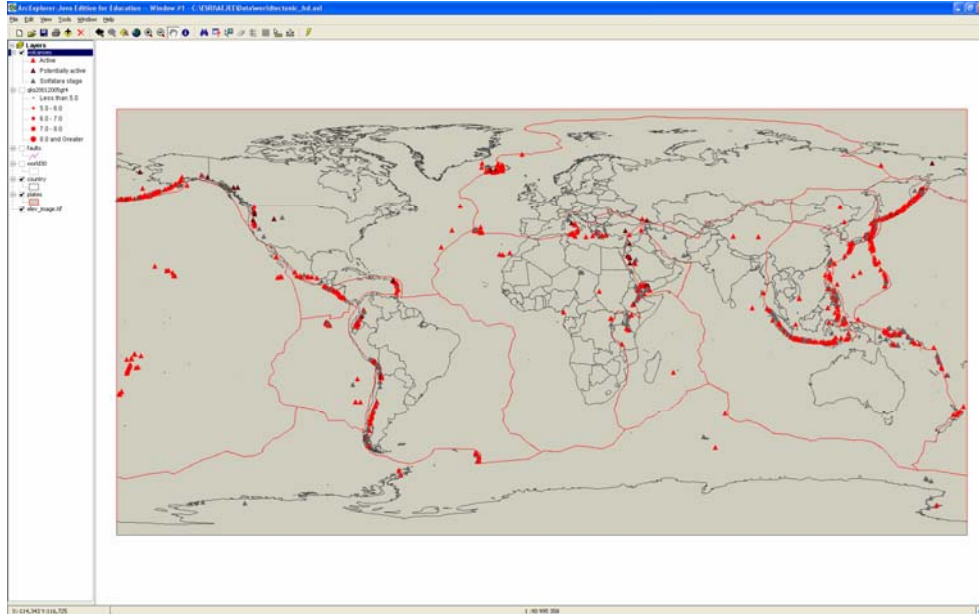
Temalaget ESRI_World i venstre skjermkant viser alle karttemaene som er lagt inn i dette prosjektet.

Bruk zoom-knappen til å lage et utsnitt som ligner på figuren nedenfor. Detaljeringsgraden i kartelementene har økt betraktelig fra oversiktskartet i figuren over.

Vulkaner, klima og annet snacks

Åpne kartprosjektet «worldtectonic_hd.axl» (svar nei på eventuelt spørsmål om lagring av kart som er framme på skjermen).

Aktiver temalaget «volcanos», slik det vises i figuren ovenfor. Med vulkanlaget markert i teksten, prøv å gjøre en spørring (Query Builder-knappen) på hvilke vulkaner som er aktive, potensielt aktive og i «solfatara stage». Her er et eksempel på en spørring:

Query Builder

Select a field:

NAME
ELEV
TYPE
FIPS_CNTRY
COUNTRY

Values:
Active
Potentially active
Solfatara stage

< = >
<= <> >=
and or not
% like ()

(TYPE = 'Active')

Execute Clear

Show All Attributes Display Field: NAME

NAME	ELEV	TYPE	FIPS_CNTRY	COUNTRY
Nevado del Ruiz	5400	Active	CO	Colombia
Nevado del T...	5215	Active	CO	Colombia
Purace	4600	Active	CO	Colombia
Dona Juana	4250	Active	CO	Colombia
Galeras	4482	Active	CO	Colombia
Cumbal	4764	Active	EC	Ecuador
Reventader	3485	Active	EC	Ecuador
Pichincha	4787	Active	EC	Ecuador
Apikachi	4706	Active	EC	Ecuador

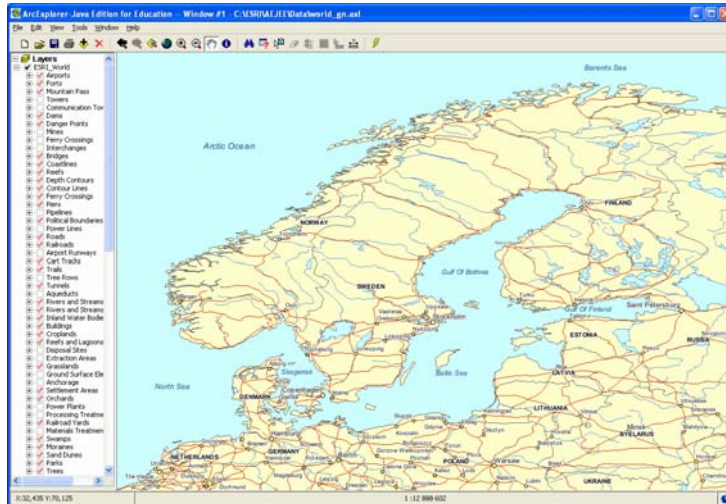
Query Results: 612 selected

Highlight Pan Zoom Statistics

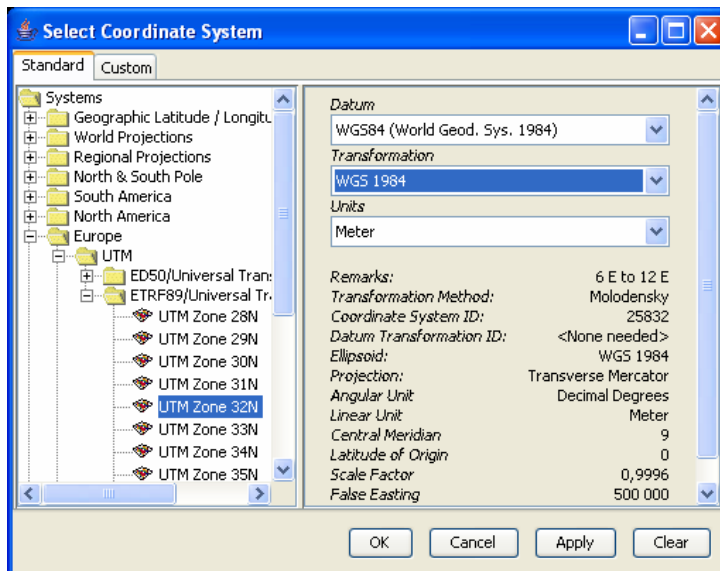
Prøv deg på andre kartprosjekter i data-mappen, for eksempel «worldclimate_hd.axl» og andre.

5 ENDRE PROJEKSJON

Om vi tar et utsnitt over Norden med standard (custom) oppsett i AEJEE blir kartområdet i vår del av verden fordreid, se figuren nedenfor. Dette skyldes at det er valgt Alberts Equal Area som standard projeksjon, en projeksjon som fungerer greit når hele verden vises.

AEJEE lar oss imidlertid velge ønsket projeksjon etter behov. Velg «Tools\Projection» i menyen for å få fram vinduet nedenfor, og velg det samme: Systems\Europe\UTM\ETRF89/Universal.../UTM Zone 32N. Velg også WGS84 under *Datum*.

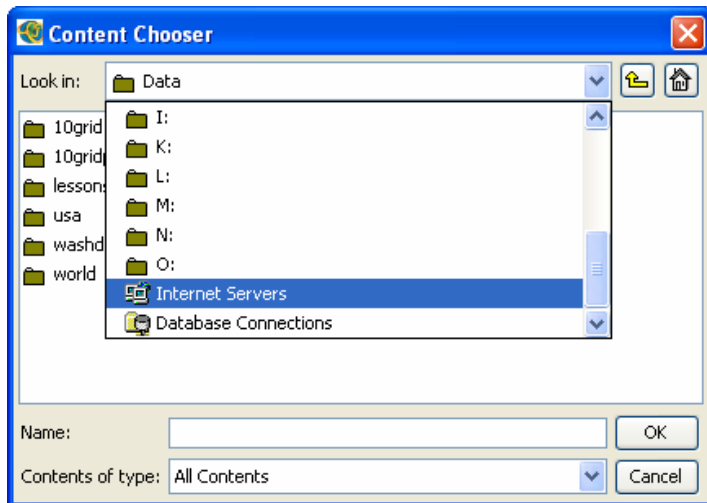
AEJEE vil nå vise dette utsnittet av UTM sone 32N:

6 KOBLE TIL INTERNETT SERVERE (GEOGRAPHY NETWORK)

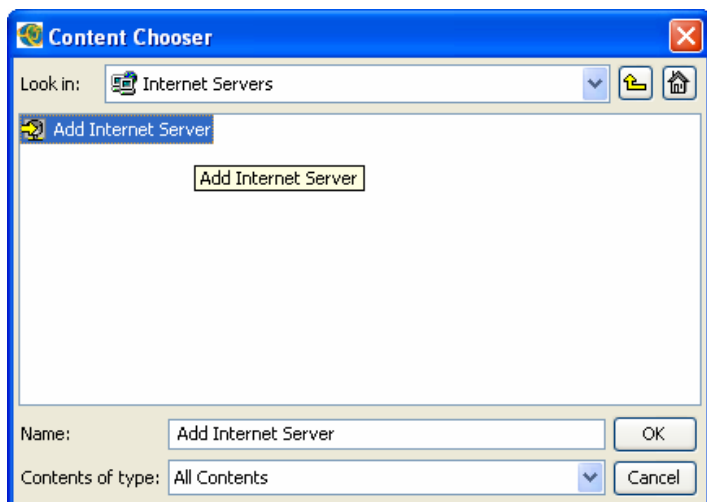
AEJEE lar deg også hente nettbaserte kartdata ved å koble seg opp til internett servere. Disse serverene utvider tilgangen til kartdata.

NB! Som nevnt ovenfor kan skolens brannmur lage hindringer for nedlasting av data. Kontakt systemansvarlig om slike problemer skulle oppstå.

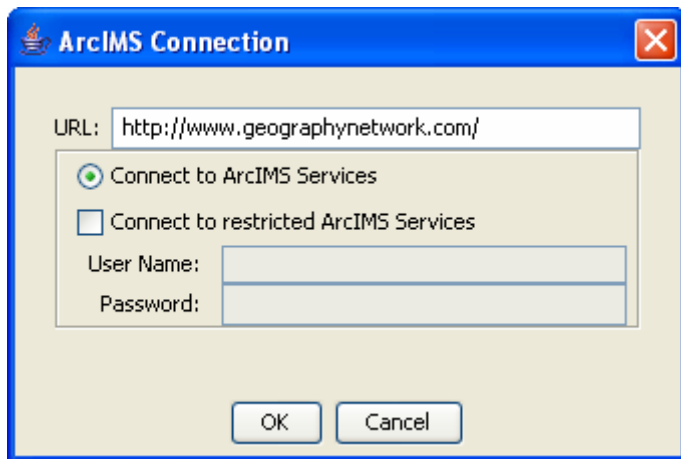
Klikk Add Data-knappen. I nedtrekksmenyen «Look inn» velger du «Internet Servers», slik det er gjort i figuren nedenfor.

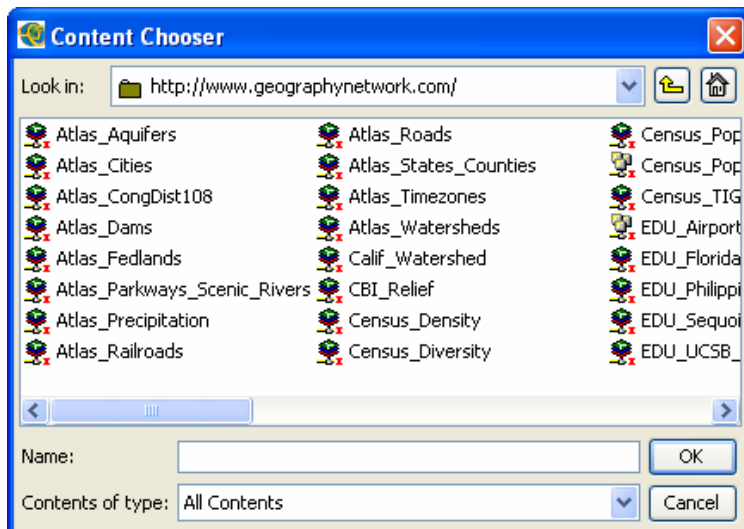
Dobbelklikk «Add Internet Server», eller klikk OK.

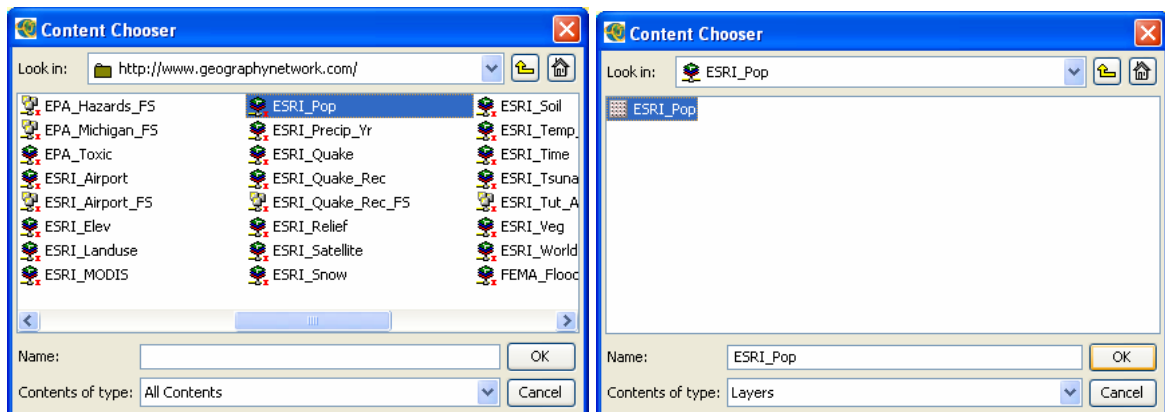
Dette vinduet kommer opp: Klikk OK.

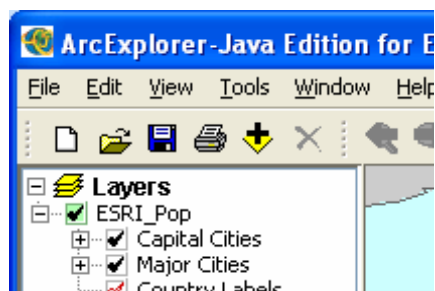
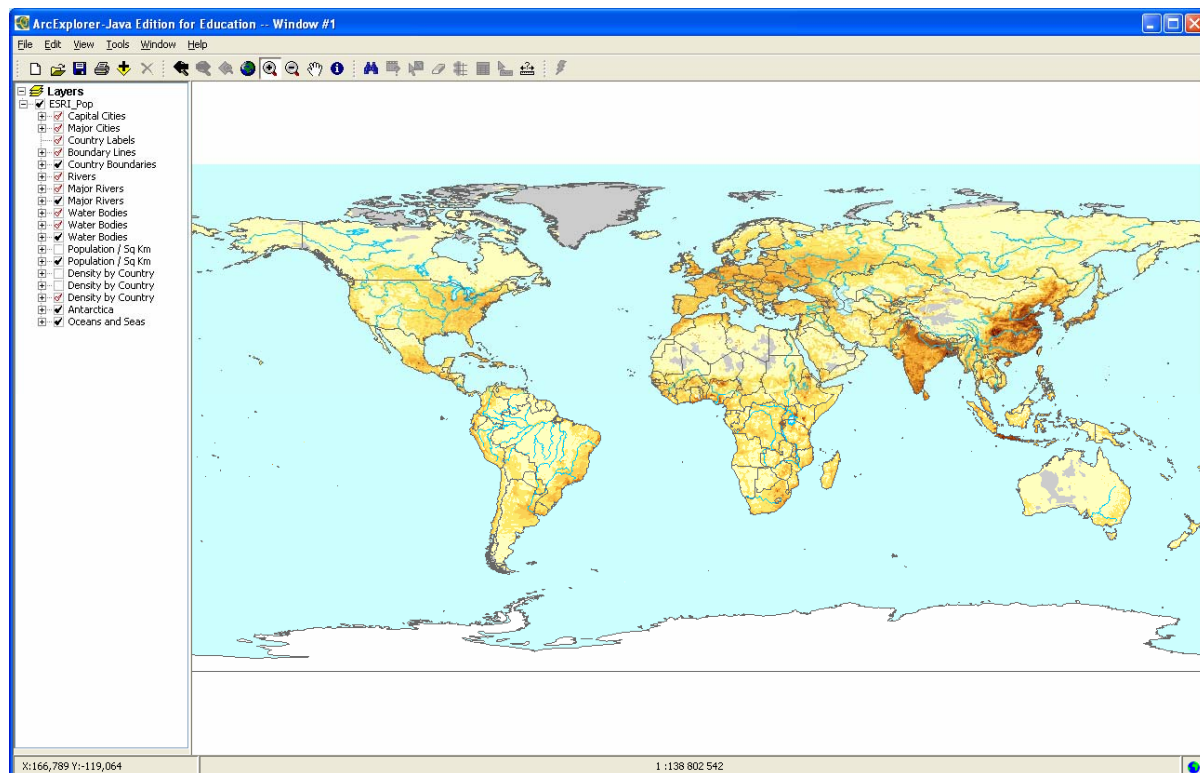
AEJEE kobler seg nå opp til ArcIMS-serveren til www.geographynetwork.com og åpner vinduet «Content Chooser».

Naviger deg bortover til høyre og velg «ESRI_Pop», et temalag som blant annet viser befolkningstetthet.

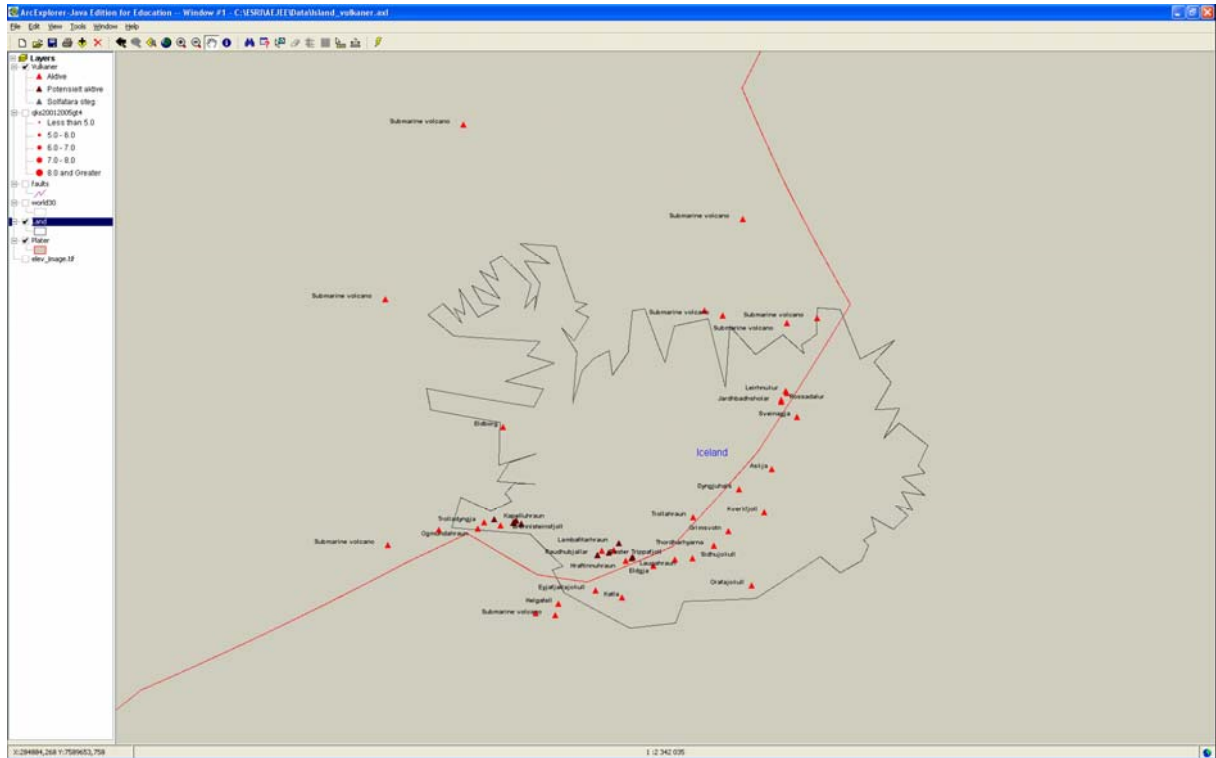
Når du klikker OK i siste vindu, laster AEJEE temalaget inn og viser det slik:

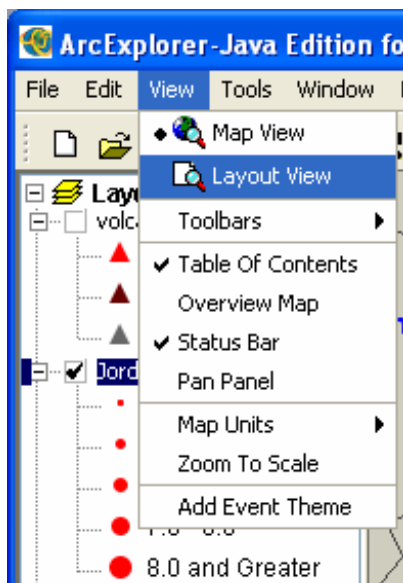
Legg merke til at avkryssingen for «ESRI_Pop» blinker **grønt** når AEJEE oppdaterer kartet fra Geograph Network.

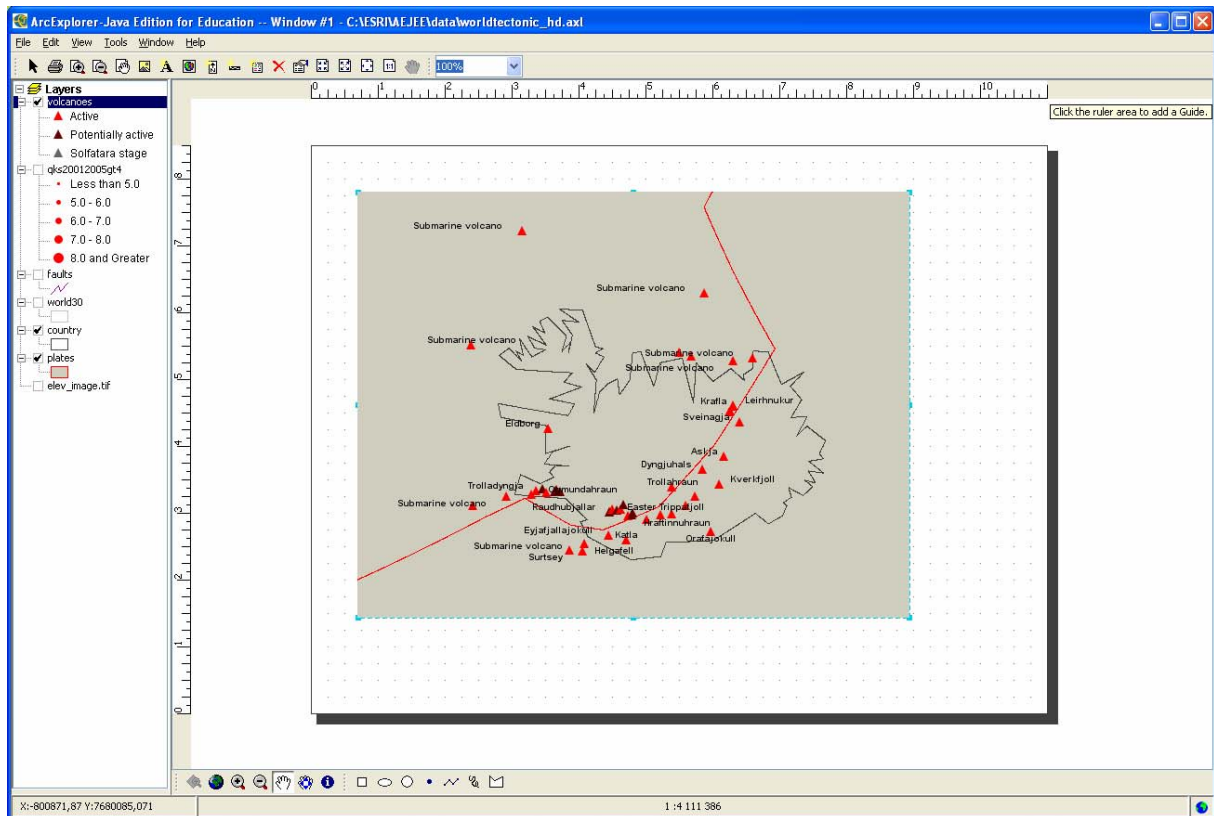
7 LAYOUT OG UTSKRIFT

AEJEE har en egen layout- og utskriftsfunksjon. Her skal vi klargjøre kartutsnittet nedenfor ved først å lage en egen layout.

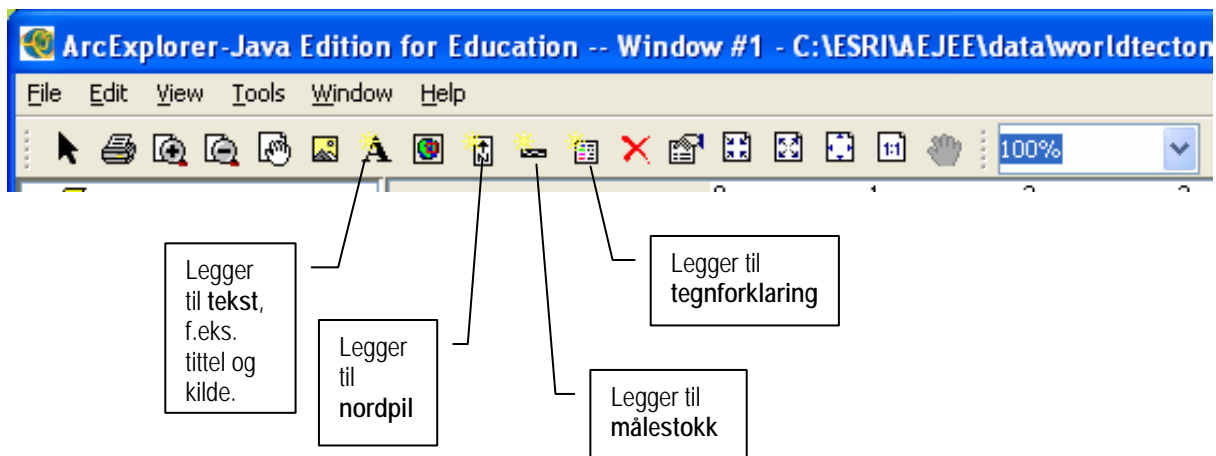

Velg først det kartutsnittet du vil ha utskrift av.
Velg deretter «View/Layout View» i menyen.

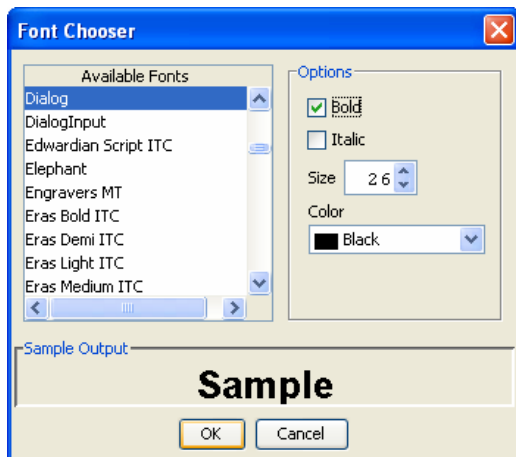
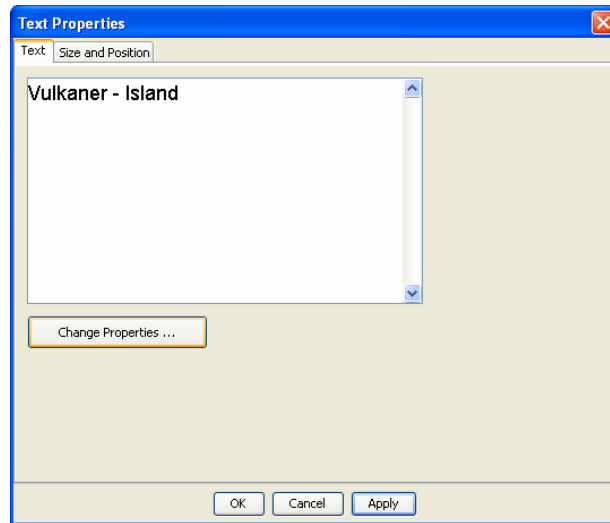
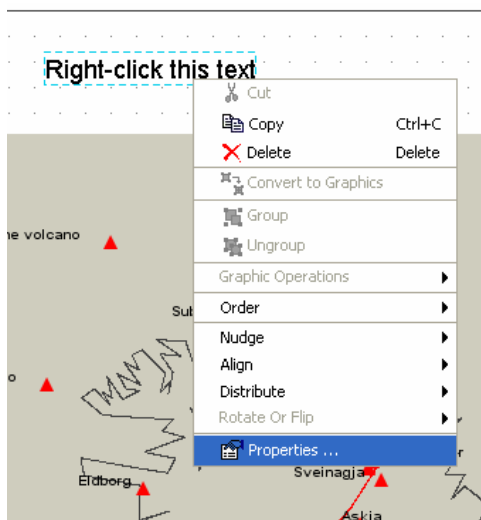

Når kartbildet er markert får du tilgang til knapper både øverst og nederst i skjermbildet. Nedenfor er en gjennomgang av knappene som brukes for å lage en layout som inneholder TITTEL, TEGNFORKLARING, NORDPIL, MÅLESTOKK og KILDEHENVISNING.

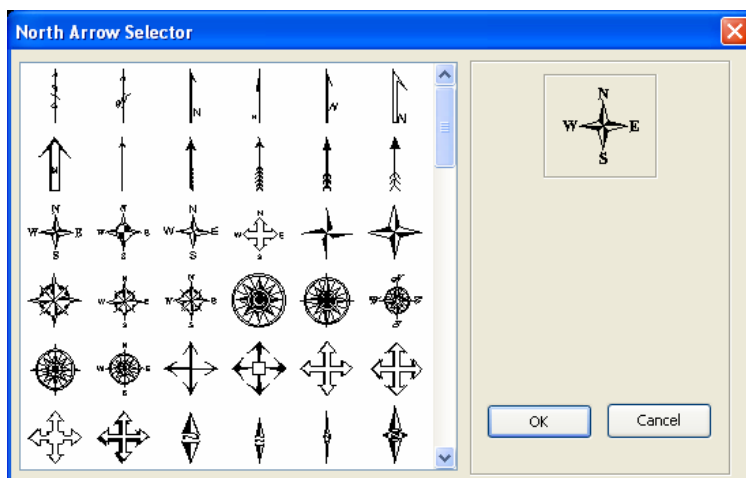

Legge til tekst - Overskrift

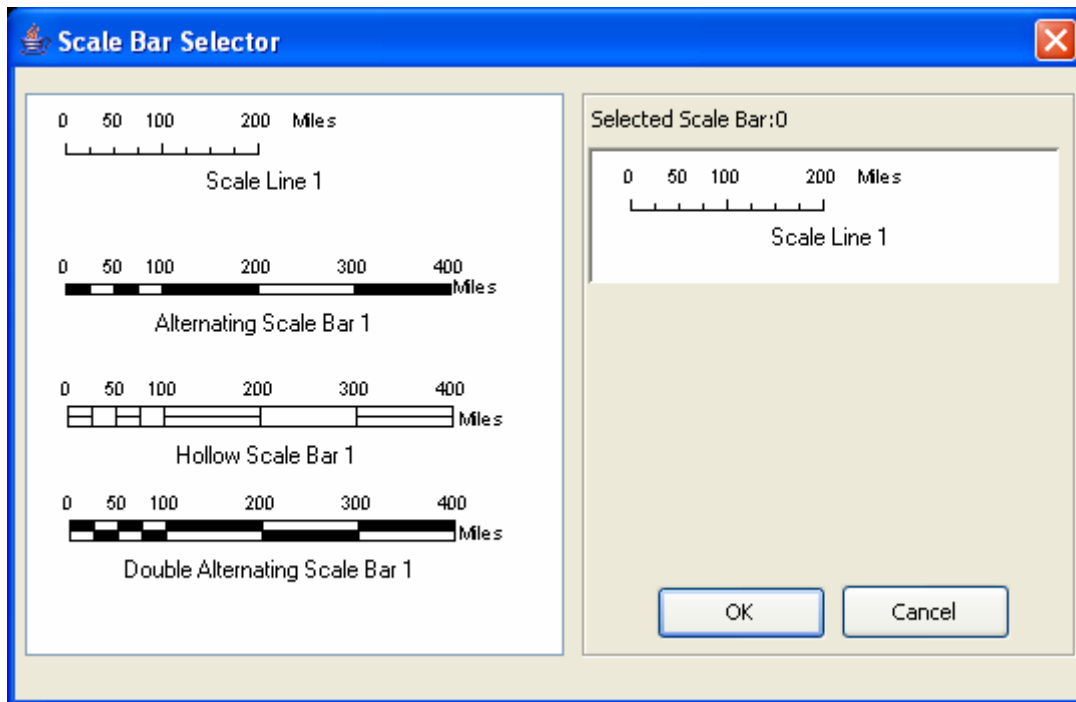
Nordpil

Alle kart skal ha påført nordpil! Klikk nordpil-knappen i menylinjen og velg en av mange (!) nordpiler (her kommer elevene til å bruke lang tid!).

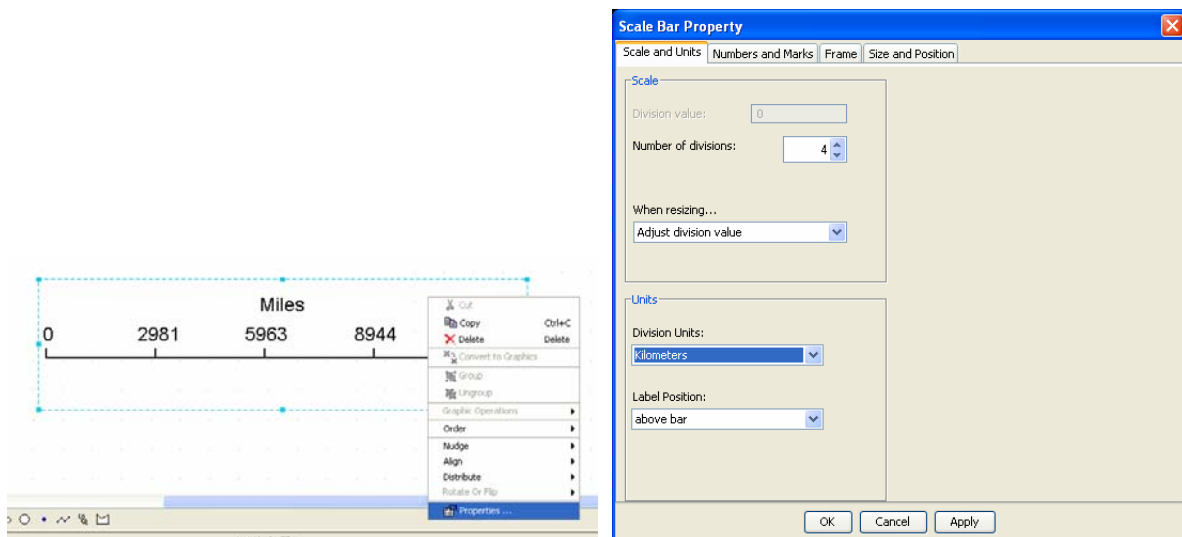

Målestokk

Alle kart skal også ha påført målestokk. Klikk målestokk-knappen i menylinjen og velg en av fire tilgjengelige. Velg gjerne den første som også er den enkleste.

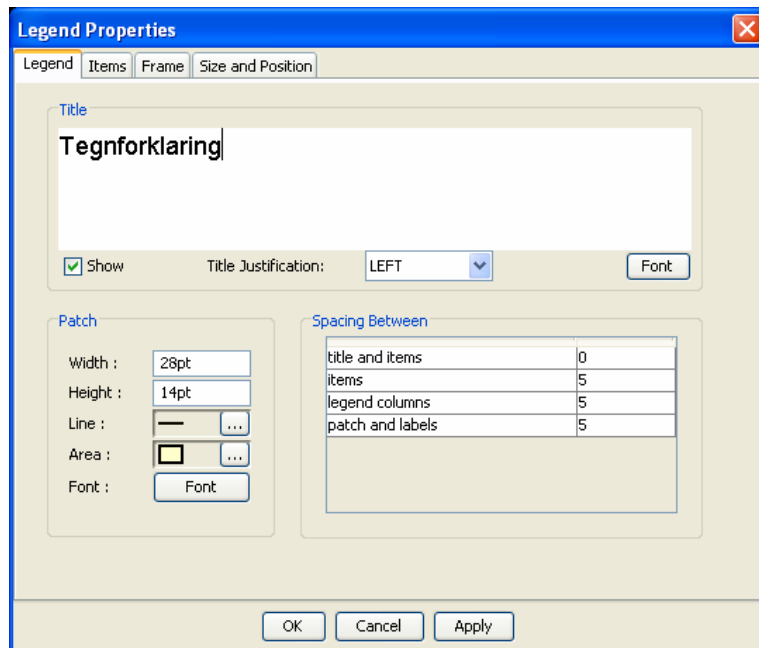

AEJEE har «Miles» som standardvalg. I Layout-vinduet, høyreklikk målestokk-elementet slik figuren nedenfor viser. Velg deretter «Kilometers» i «Division Units».

Tegnforklaring

Tegnforklaringen settes inn ved hjelp av «Add map legend»-knappen. Siden programmet velger «Legend» som overskrift, skal vi endre dette til norsk med en gang. Høyreklikk en eller annen plass i tegnforklaringen og skriv inn «Tegnforklaring» istedenfor «Legend» i vinduet som kommer fram.

Kildehenvisning

Til slutt legger vi til kildehenvisning ved å bruke legge til tekst-knappen. Velg skriftstørrelse 12.

Her er et forslag til en ferdig layout påført **tittel**, **tegnforklaring**, **nordpil**, **målestokk** og **kildehenvisning**. Til slutt skriver vi dette kartet ut. AEJEE lagrer dessverre ikke en layout til neste gang kartprosjektet åpnes.

